

Opdrachtgever:

Provincie Gelderland

T.a.v.

Markt 11

6811 CG Arnhem

Opdrachtnemer:

Eelerwoude

[Onze vestigingen](#)

088-1471100

info@eelerwoude.nl

www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: 205136

Datum: 19-8-2024

Projectleider:

Opgesteld:

Gecontroleerd:

Status: Definitief

Versie: 2

© 2023 Eelerwoude

Dit rapport is enkelzijdig opgemaakt.

Inhoudsopgave

Quicksan Wet natuurbescherming	1
1 Inleiding.....	4
2 Huidige situatie en ontwikkeling.....	5
2.1 Huidige situatie	5
2.2 Voorgenomen ontwikkeling	8
3 Natuurwetgeving en -beleid	9
3.1 Inleiding	9
3.2 Bescherming van soorten	9
3.3 Bescherming van gebieden.....	9
3.4 Bescherming van houtopstanden	10
3.5 Gelders Natuurnetwerk	11
4 Methode	12
4.1 Inleiding	12
4.2 Bureauonderzoek	12
4.3 Terreinbezoek.....	12
5 Beschermde soorten	13
5.1 Inleiding	13
5.2 Planten.....	13
5.3 Zoogdieren.....	13
5.4 Vogels	16
5.5 Reptielen.....	19
5.6 Amfibieën	19
5.7 Vissen.....	20
5.8 Ongewervelden	20
6 Conclusie	22
6.1 Beschermde soorten.....	22
6.2 Exotenbestrijding.....	23
6.3 Bescherming gebieden	23
6.4 Bescherming houtopstanden	23
6.5 Gelders Natuurnetwerk	23
6.6 Uitvoerbaarheid van de plannen	24
6.7 Geldigheid rapportage.....	24
Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving	26

1 Inleiding

In het kader van de stikstofaankpak heeft Provincie Gelderland een aantal voormalige boerenbedrijven opgekocht en is voornemens bijbehorende stallen te slopen. In deze rapportage betreft het de Voorsterweg 62 te Brummen. In verband met deze voorgenomen ontwikkeling is een toetsing van de plannen aan de natuurwetgeving en het natuurbeleid noodzakelijk. Met deze toetsing moet duidelijk worden hoe de ontwikkeling gerealiseerd kan worden binnen de kaders van de natuurbescherming.

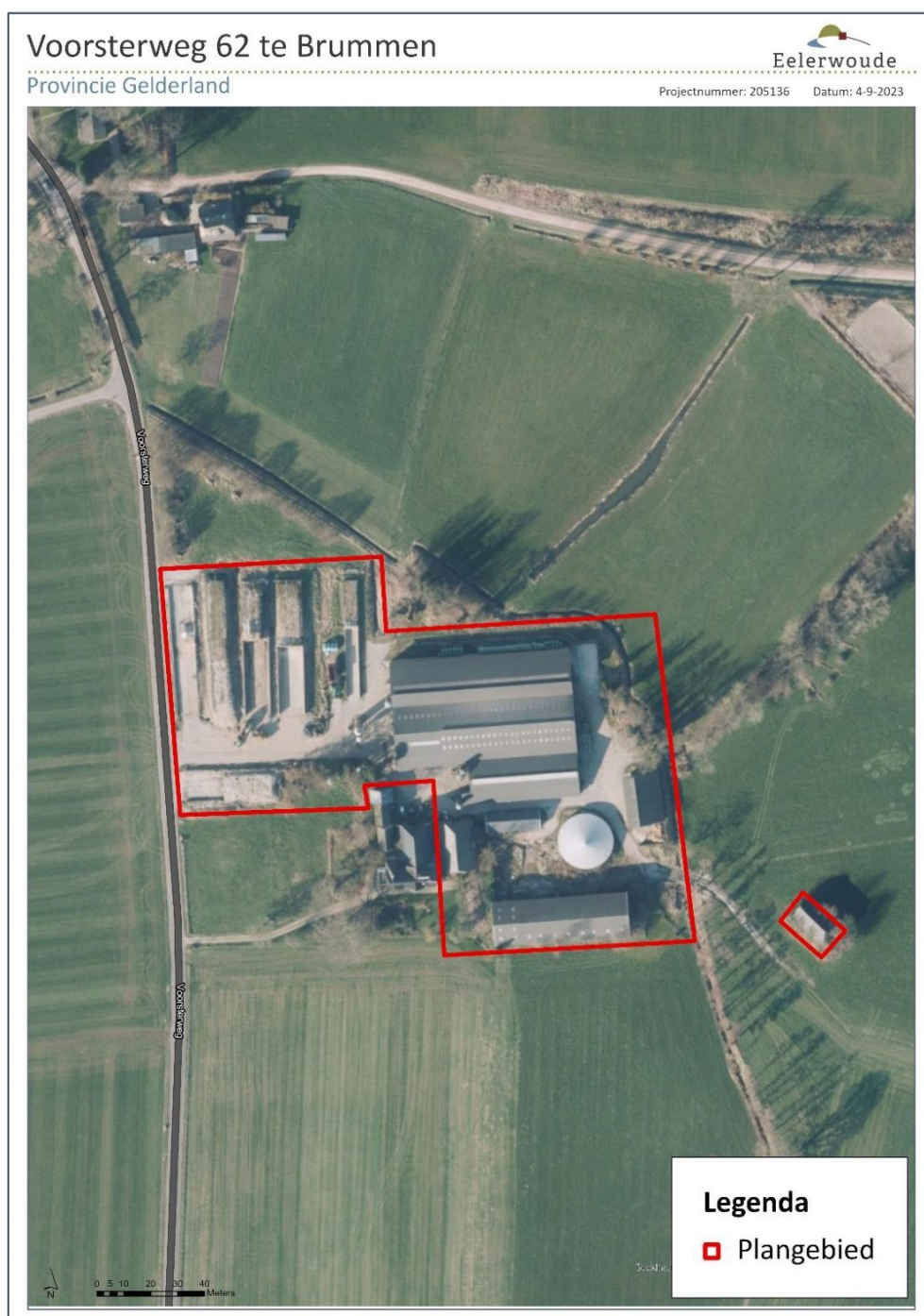
Eerste stap in deze toetsing is het uitvoeren van een verkennend onderzoek. Op basis van een bureauonderzoek en een veldbezoek wordt aan de hand van aanwezige terreintypen en toevallige waarnemingen van soorten zo goed mogelijk ingeschat welke beschermde gebieden en plant- en diersoorten aanwezig (kunnen) zijn. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen. Voorliggende rapportage gaat hier verder op in.

2 Huidige situatie en ontwikkeling

2.1 Huidige situatie

Het plangebied betreft een voormalig boerenbedrijf aan de Voorsterweg 62 te Brummen. Dit adres valt onder de gelijknamige gemeente en ligt in provincie Gelderland. De omgeving van het plangebied bestaat uit agrarisch gebied afgewisseld met diverse boerderijen wat kleine landschapselementen als houtwallen en bomenrijen. Ten westen van het plangebied liggen tevens diverse bospercelen. Op ongeveer een kilometer ten zuiden van het plangebied ligt de bebouwde kom van Brummen.

Afbeelding 1. Afbakening plangebied (rood kader) (Esri, 2023)

Het plangebied bestaat uit drie stallen, drie schuren en een mestopslag. Het betreft drie voormalige rundveestallen (#1-2, 4), een kapschuur (#5), een schuur in boerderijstijl (#3) en een schuurtje buiten het erf, in het weiland (#6). De woning, aanliggende schuur en kleine bijgebouwen vallen buiten het plangebied. Hieronder worden de verschillende stallen en schuren kort toegelicht. Een overzicht van de stallen/schuren met nummering is te vinden in afbeelding 2 en 3.

Grote rundveestal (#1)

Deze voormalige rundveestal heeft grotendeels stenen muren. Gezien enkele open stootvoegen is er sprake van een spouw. Een deel van de kopgevels bestaat uit damwandplaat. Hierachter is geen stenen muur, derhalve is het plaatmateriaal aan de binnenkant zichtbaar. De zijanten van de grote stal zijn deels open. Het dak van de grote rundveestal bestaat uit golfplaten. Het dak is niet geïsoleerd en ook de golfplaten zijn vanaf de binnenkant zichtbaar. De muren zijn deels toegankelijk via de dakrand, -nok of open stootvoegen.

Kleine rundveestal (#2)

De stal is opgebouwd uit stenen muren. Er is geen sprake van een spouw. Het golfplatendak is geïsoleerd, maar gedicht waardoor er geen toegang is tot het dak. Het gebouw is laag (daknok ongeveer 3-3,5 meter) met de dakrand op minder dan 2 meter hoog. De voorzijde (zuiden) van de stal is open.

Schuur in boerderijstijl (#3)

Ook deze schuur is opgebouwd uit stenen muren. Er is geen spouw aanwezig. Het dak betreft een zadeldak met pannen. Het dak is aan de binnenzijde niet afgewerkt, derhalve zijn de pannen zichtbaar.

Open rundveestal (#4)

Deze stal heeft tot ongeveer twee meter hoog stenen muren met mogelijk een spouw. De (korte) zijmuren zijn in totaal ongeveer zes meter hoog en bestaan naast steen uit damwandplaten. De damwandplaten, evenals het golfplatendak, zijn niet geïsoleerd of afgewerkt aan de binnenzijde. De voorzijde (west) van de stal is open, vergelijkbaar met een kapschuur. De stenen muren zijn niet toegankelijk; openingen ontbreken.

Kapschuur (#5)

De kapschuur bestaat volledig uit damwandplaat en heeft een golfplatendak. Zowel muren als dak zijn niet geïsoleerd of afgewerkt. De kapschuur is opgedeeld in twee delen. Het overgrote deel van de voorzijde (noord) van de schuur is open. In dit deel van de kapschuur is een kerkuilkast aanwezig. Bij een klein deel van de schuur is de voorzijde gesloten, maar toegankelijk via de bovenzijde van de damwandplaat en eventueel door de grote schuifdeur op het moment dat deze open staat.

Schuur in weiland (#6)

Deze schuur is in zeer vervallen staat, begroeid met onder andere klimop en omsloten door struweel en bomen. De schuur heeft geen muren meer; de constructie bestaat uit draagbalken met een pannendak. Onder het dak is een kleine hooizolder aanwezig met restanten hooi.

#1 Grote voormalige rundveestal

#2 Kleine voormalige rundveestal

Zijaanzicht schuur #3 (l.) en #2 (r.)

#3 Schuur in boerderijstijl

#4 Open voormalige rundveestal

#5 Kapschuur

#6 Schuur in weiland (Vision 10, 2023)

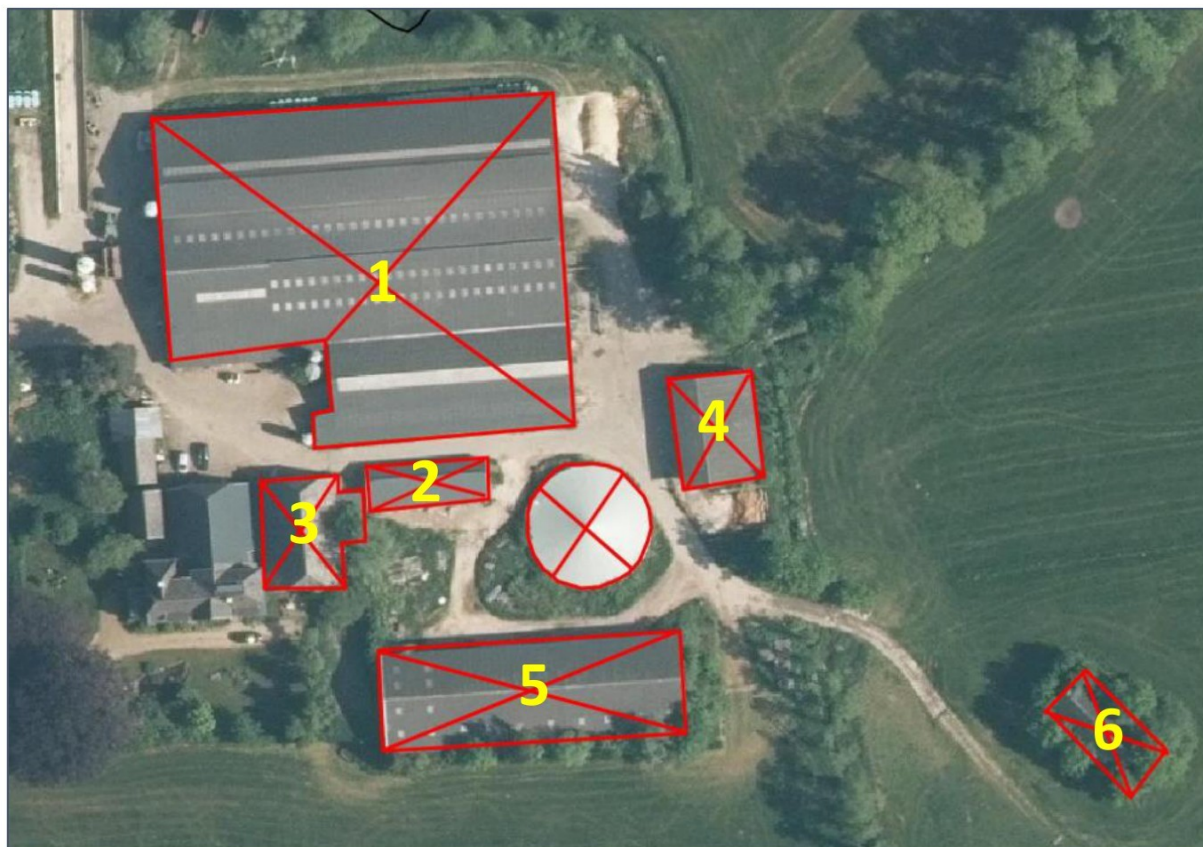
Mestopslag

Afbeelding 2. Impressie plangebied op 10 augustus 2023

2.2 Voorgenomen ontwikkeling

Provincie Gelderland is voornemens de stallen en schuren te slopen (zie afbeelding 3). De woning en bijgebouwen blijven behouden. Het aanwezige groen blijft grotendeels behouden, maar bij de sloop van de bebouwing zal het aanliggende opgaande groen verstoord of verwijderd worden. Een planning van de werkzaamheden is op het moment van schrijven van onderhavig rapport nog niet bekend.

Afbeelding 3. Te slopen stallen en schuren (rode kaders)(Provincie Gelderland, 2023)

3 Natuurwetgeving en -beleid

3.1 Inleiding

De Wet natuurbescherming bestaat uit drie onderdelen: de bescherming van soorten, de bescherming van gebieden en de bescherming van houtopstanden. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door het Natuurnetwerk Nederland, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. De provincies zijn het bevoegd gezag. Alleen in een aantal situaties, zoals bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het Rijk het bevoegd gezag. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de relevante wetgeving en het natuurbeleid voor het plangebied.

3.2 Bescherming van soorten

Het uitgangspunt bij het onderdeel soortenbescherming is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde dieren of planten. De wet kent een drietal beschermingsregimes; beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn, beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn en beschermingsregime “andere soorten”. Elk beschermingsregime heeft zijn eigen verbodsbepalingen.

Voor ieder ruimtelijk plan of ruimtelijke ontwikkeling is het verplicht om te toetsen of deze kan leiden tot overtreding van de betreffende verbodsbepalingen. Wanneer sprake is of kan zijn van een overtreding, dan dient er onderzocht te worden of een vrijstelling geldt. Indien er geen vrijstelling geldt, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. Bijlage 1 gaat verder in op het wettelijk kader bij toetsing aan de Wet natuurbescherming, onderdeel soortenbescherming.

Gevolgen plangebied

De Wet natuurbescherming is een nationale wet. Indien negatieve effecten worden verwacht door activiteiten of ontwikkelingen is een toetsing aan de Wet natuurbescherming noodzakelijk. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de aanwezigheid van beschermde soorten en welke effecten de voorgenomen ontwikkeling heeft op deze soorten.

3.3 Bescherming van gebieden

Met het onderdeel gebiedsbescherming worden binnen de Wet natuurbescherming de Natura 2000-gebieden beschermd. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Voor alle gebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen. De kern van de bescherming is dat deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mogen worden gebracht.

Activiteiten mogen geen negatieve effecten hebben op de waarden waarvoor het gebied is aangewezen. Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden.

Gevolgen plangebied

Niet stikstof-gerelateerde effecten:

Op iets meer dan 1 km afstand ligt het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Landgoederen Brummen. De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maken dat de effecten uitsluitend tot het plangebied of in de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggende gebieden en de voorgenomen werkzaamheden is er geen sprake van mogelijk negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing op grond van de Wet natuurbescherming van niet stikstof-gerelateerde effecten wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten

Voor zowel de bouw- of sloopfase en voor de gebruiksfase van ruimtelijke ontwikkelingen is een stikstofdepositieberekening benodigd. In dit geval zal tijdens de sloop door bouwmachines en ander materieel stikstof uitgestoten worden. Een stikstofberekening is altijd noodzakelijk om de uitstoot en depositie van stikstof, en de gevolgen daarvan op Natura 2000-gebieden te bepalen. De benodigde gegevens voor het uitvoeren van een stikstofberekening zijn momenteel nog onvolledig.

3.4 Bescherming van houtopstanden

Het kappen of rooien van bomen is niet zomaar toegestaan in de Wet natuurbescherming. Dit geldt ook bij het rooien of het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging van bomen tot gevolg hebben. Hieronder valt ook beschadiging door vee. Onder bos wordt verstaan:

- alleen bossen die buiten de ‘bebouwde kom Boswet’ liggen;
- alle beplantingen van bomen die groter zijn dan 10 are (1.000 m²);
- bomen in een rijbeplanting, als de rij uit meer dan 20 bomen bestaat.

De gemeente stelt de grenzen van de ‘bebouwde kom Boswet’ bij besluit vast. Deze grenzen kunnen afwijken van de ‘bebouwde kom Verkeerswet’. Het besluit wordt door de provincie goedgekeurd. De grenzen zijn bij de gemeente na te vragen.

De bescherming van houtopstanden kent twee belangrijke instrumenten: meldingsplicht en herplantplicht. Een kapmelding is verplicht bij de kap van bomen buiten de bebouwde kom indien kap plaatsvindt in een houtopstand. Veelal geldt een 1 op 1 herplantplicht. Provincies bepalen welke gegevens bij een melding moeten worden aangeleverd. Voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel is er geen herplantplicht.

De voorgenomen kap van een houtopstand hoeft niet gemeld te worden als het gaat om:

- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
  - wegbeplantingen;
  - beplantingen langs waterwegen, en
  - eenrijige beplantingen langs landbouwgronden.
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
  - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;

- bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
- zijn aangelegd na 1 januari 2013.
- het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel;
- het vellen van houtopstanden voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;
- het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in een goedgekeurde gedragscode.

De provincie kan een kapverbod opleggen. Mag er wel worden gekapt, dan moeten meestal ook nieuwe bomen worden aangeplant. De provincie kan een ontheffing of vrijstelling verlenen. Dit hangt ervan af of hiervoor een provinciale verordening is opgesteld. Mogelijk is ook een omgevingsvergunning nodig. Het aanvragen van deze vergunning en het indienen van een kapmelding moet apart van elkaar uitgevoerd worden.

Gevolgen plangebied

Er worden binnen het plangebied geen bomen gekapt die vallen onder een houtopstand. Een nadere toetsing van houtopstanden is daarom niet noodzakelijk.

3.5 Gelders Natuurnetwerk

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter met elkaar en met het omringende agrarisch gebied verbinden. Dit Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van het Natuurnetwerk en hebben hiervoor soms een andere benaming. Zo gebruikt Gelderland de benaming Gelders Natuurnetwerk (GNN). De provincie heeft daarnaast de Groene Ontwikkelingszone (GO) vastgelegd. Dit zijn gebieden die over het algemeen rond en tussen de GNN liggen, zoals de ecologische verbindingzones, weidevogelgebieden en rustgebieden voor wintergasten (ganzen). In de GO is ruimte voor economische ontwikkelingen indien deze samengaan met een substantiële versterking van de samenhang tussen aangrenzende en inliggende natuurgebieden.

In het GNN en GO geldt het 'nee, tenzij'- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Wanneer bij een ontwikkeling mogelijke effecten op het GNN of GO denkbaar zijn, is het noodzakelijk een GNN-toetsing uit te voeren. De GNN en de GO worden beide beschermd tegen aantasting van de kernkwaliteiten.

Gevolgen plangebied

Het plangebied en de directe omgeving maken geen onderdeel uit van het GNN of GO. Daarnaast wordt het bestemmingsplan niet gewijzigd en kent de provincie Gelderland geen externe werking. Een toetsing aan het GNN-beleid wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

4 Methode

4.1 Inleiding

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

4.2 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is (indien beschikbaar) gebruikgemaakt van landelijke, provinciale en regionale verspreidingsinformatie:

- NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna)- geraadpleegd t/m 5 jaar terug;
- de flora- en faunadatabase van Eelerwoude is eveneens geraadpleegd. Eelerwoude heeft meerdere onderzoeken in de nabije omgeving uitgevoerd. De data van deze onderzoeken is opgeslagen in deze database.

4.3 Terreinbezoek

Op basis van een eenmalig veldbezoek is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor de verwachte soorten en/of soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is overdag door B. Bonekamp uitgevoerd, ecologisch adviseur bij Eelerwoude (zie kader). Het veldbezoek is uitgevoerd op 10 augustus 2023 bij 23°C, half bewolkt weer en windkracht 3 Bft. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten genoteerd.

Kader – Ecologisch deskundige

De veldmedewerkers van Eelerwoude beschikken over een uitgebreide ervaring met de betreffende soortgroepen en voldoen aan de criteria van 'ecologisch deskundige'. Met een ecologisch deskundige wordt bedoeld een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

5 Beschermde soorten

5.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de tijdens het veldbezoek waargenomen soorten, al dan niet aangevuld met gegevens uit de literatuur en andere informatiebronnen. Vervolgens worden eventuele effecten beschreven als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

5.2 Planten

Voorkomen en functie

Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Derhalve is een deskundigenbeoordeling van de potentiële aanwezigheid van beschermde planten in het plangebied uitgevoerd op basis van een biotoopanalyse. Het plangebied bestaat uit een boerenerf met verharding, stallen en schuren. Het aanwezige groen bestaat uit wat ruigtesoorten, braamstruwelen, enkele bomen en bosschages. Gelet op de aanwezige terreintypen en de functie van het plangebied is het niet waarschijnlijk dat binnen het plangebied beschermde plantensoorten voorkomen. Veel van de beschermde soorten komen nagenoeg uitsluitend voor in stikstofarme/schrale habitats.

Effecten en ontheffing

In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Deze kunnen op basis van het aanwezige biotoop worden uitgesloten, waardoor geen sprake is van negatieve effecten op beschermde planten. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde flora niet noodzakelijk.

Exoten

Tijdens het veldbezoek zijn meerdere groeiplaatsen van uitheemse duizendknopen aangetroffen. Vanwege het invasieve karakter van deze plant is het zorgvuldig verwijderen en afvoeren van de planten(resten) naar een gecertificeerd verwerkingsbedrijf voor start van de sloop aan de orde.

5.3 Zoogdieren

5.3.1 Vleermuizen

Voorkomen en functie

In het plangebied is tijdens het dagbezoek beoordeeld of de locatie geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied. In het plangebied kunnen de volgende vleermuissoorten voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, watervleermuis en gewone grootoorvleermuis (NDFF, 2023).

Verblijfplaatsen

Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van een netwerk van vaste rust- en verblijfplaatsen (zie kader - Vleermuisverblijfplaatsen). Deze verblijfplaatsen kunnen de volgende functies hebben:

- kraamverblijfplaats;
- zomerverblijfplaats;
- paar- en/of baltsverblijfplaats;
- winterverblijfplaats.

Kader - Vleermuisverblijfplaatsen

Onder de vleermuizen zijn gebouw bewonende en/of boom bewonende soorten aanwezig. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn hoofdzakelijk gebouw bewonend. Rosse vleermuis en watervleermuis zijn voornamelijk boom bewonende en gewone grootoorvleermuis, franjestaart en ruige dwergvleermuis bewonen zowel bomen als gebouwen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Holten en spleten in bomen en ruimtes achter loszittend schors zijn voorbeelden van verblijfplaatsen in bomen.

Vanuit de verschillende functies van de verblijfplaats worden weer andere eisen gesteld aan bijvoorbeeld het klimaat, de toegankelijkheid en de expositie van het verblijf ten opzichte van de zon. Als kraamverblijfplaats worden meestal gebouwen en/of bomen uitgekozen waarbinnen een constant klimaat heerst. Bij gebouwen zijn dit voornamelijk woningen met een spouwmuur of een geïsoleerd dak. Sommige vleermuizen hebben aan een opening van 1-2 cm voldoende om naar binnen te kruipen. Bij bomen gaat het meestal om dikke, oude bomen met een dikke restwand.

In het plangebied zijn bomen aanwezig die potentieel geschikt zijn als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen. Binnen het plangebied is voormalige stal 1 mogelijk geschikt vanwege aanwezige openingen die toegang verlenen tot spouwmuren of ruimtes tussen dak en isolatiemateriaal/dakbeschot. Overige schuren en stallen zijn vanwege de afwezigheid van spouw en wegkruipmogelijkheden en/of het aanwezige microklimaat (tocht) niet geschikt voor gebouw bewonende vleermuizen. De mestopslag is vanwege de slechte milieu (aanwezigheid van schadelijke stoffen zoals ammoniak) eveneens voor vleermuizen ongeschikt.

Foerageergebieden en vliegroutes

Het plangebied is redelijk geschikt als foerageergebied voor vleermuizen, met name door het aanwezige groen in de vorm van bomen en struweel langs de randen van het perceel. De omgeving is eveneens geschikt als foerageergebied, onder meer door de aanwezigheid van houtwallen, bomenrijen en sloten.

Vleermuizen gebruiken lijnvormige elementen om zich langs te verplaatsen, zoals bomenrijen en brede watergangen, welke als vliegroute kunnen dienen. Lijnvormige elementen, zoals bomenrijen en bosschages, zijn ten noorden van het plangebied aanwezig.

Effecten en ontheffing

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming met beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn. Het opzettelijk verstoren, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, alsmede het beschadigen of vernielen van vaste verblijfplaatsen, inclusief de functionele leefomgeving, is verboden vanuit de Wet natuurbescherming. De functionaliteit van de verblijfplaatsen van vleermuizen dienen te allen tijde gegarandeerd te blijven (zie ook kader - Foerageergebieden en vliegroutes).

Verblijfplaatsen

In het plangebied zijn bomen aanwezig die mogelijk geschikt zijn als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen. Het kappen van bomen behoort echter niet tot de werkzaamheden. Een negatief effect op boombewonende vleermuizen is dan ook niet te verwachten, mits de bomen behouden blijven. Wanneer er toch bomen gekapt dienen te worden is een nadere inspectie op mogelijke verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen, zoals holtes, spleten/kieren en losse schors, aan de orde.

Stal 1 is mogelijk geschikt als verblijfplaats van gebouw bewonende vleermuizen. Bij overige stallen/schuren en de mestopslag zijn verblijfplaatsen van vleermuizen wel uit te sluiten door de afwezigheid van spouw en (toegankelijke) wegkruipruimte en/of er een ongeschikt microklimaat/milieu heerst.

Foerageergebied en vliegroutes

Het plangebied is redelijk geschikt als foerageergebied voor vleermuizen gezien er, voornamelijk aan de randen, groen aanwezig is in de vorm van bomen, bosschages en houtwallen. In de omgeving is eveneens geschikt foerageergebied beschikbaar. De bomenrijen en bosschages ten noorden van het plangebied hebben mogelijk een functie als onderdeel van een vliegroute en staan in verbinding met houtwallen die van het plangebied af, de omgeving in lopen. Groenstructuren blijven volgens de huidige plannen echter behouden en een negatief effect op vleermuizen is dan ook niet te verwachten, mits deze structuren gehandhaafd blijven.

Conclusie: nader onderzoek naar verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen is noodzakelijk voor stal 1. Mits bomen en bosschages behouden blijven is nader onderzoek naar verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen of vliegroutes niet aan de orde.

Kader - Foerageergebieden en vliegroutes

Foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd indien bij het verdwijnen ook een verblijfplaats ongeschikt wordt. Bijvoorbeeld door het onderbreken van een vliegroute wordt een foerageergebied onbereikbaar, waardoor de vleermuizen onvoldoende voedsel kunnen vinden. Bij het verdwijnen van foerageergebieden of vliegroutes wordt derhalve onderzocht of er voldoende bereikbare alternatieven zijn.

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen zoals bomenrijen en singels om zich langs te verplaatsen. Een aaneengesloten kronendak heeft hierbij de voorkeur. Van vleermuizen is bekend dat onderbrekingen in de lijnstructuur maximaal 100 tot 200 meter mogen bedragen (kleinere en langzaam vliegende soorten 50 meter). Wanneer de onderbrekingen groter zijn dan deze afstand kunnen sommige soorten deze afstand niet overbruggen en zullen ze uitwijken naar alternatieve vliegroutes en foerageergebieden.

5.3.2 Grondgebonden zoogdieren

Voorkomen en functie

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

Op basis van het aanwezige biotoop, sporen, literatuurgegevens en expertise zijn onder andere de volgende algemeen voorkomende zoogdieren binnen het plangebied aanwezig of te verwachten: haas, konijn, egel en diverse algemene muizen. Deze soorten kunnen het plangebied gebruiken als (onderdeel van hun) leef- en foerageergebied. Daarnaast maken een aantal van het plangebied gebruik als migratieroute.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

In de omgeving van het plangebied zijn enkele waarnemingen bekend van eekhoorn, wezel, steenmarter en das (NDFF, 2023). Eekhoorns hebben verblijfplaatsen in bomen (holtes, bladnesten) en komen voor in boomrijke omgevingen. Deze zijn niet aangetroffen in de bomen van het plangebied, maar dit was slecht zichtbaar gezien deze vol in blad stonden. Bomen in het plangebied blijven echter behouden.

De das bouwt ondergrondse burchten en heeft een goed vergraafbare bodem met een waterpeil van minimaal 1,5 meter onder maaiveld. Vaak bevinden deze burchten zich dan ook in een helling of houtwal. Er zijn geen burchten, sporen zoals latrines of prenten aangetroffen in het plangebied en ook foerageergebied is hier niet aanwezig. Het plangebied is verhard.

Kleine marterachtigen zoals wezel, hermelijn en bunzing zijn afhankelijk van groene verbindingen die voldoende dekking bieden tijdens de migratie. Verblijfplaatsen hebben zij in oude zoogdierholten, in houtwallen en onder stenen- en houtstapels. Mogelijk zijn deze aanwezig in de bosschages en braamstruwelen die langs de randen van het plangebied lopen en rond schuur 3 en de mestopslag. Volgens de huidige plannen blijven de groenstructuren langs de rand behouden, maar bij de sloop van schuur 3 en de mestopslag wordt het daar aanwezige groen (braamstruwelen) verwijderd dan wel verstoord.

Ook de steenmarter maakt mogelijk gebruik van het plangebied. Deze soort is een cultuurvolger en komt derhalve voor in nabijheid van de mens. Op enkele plekken zijn uitwerpselen van vermoedelijk een steenmarter gevonden. In schuur 6 kan steenmarter niet worden uitgesloten gezien de hooizolder en steenhopen mogelijk een geschikte verblijfplaats biedt. In overige stallen en schuren ontbreken ruimtes en rommelhoekjes welke geschikt zijn als verblijfplaats. De te behouden bijgebouwen lijken meer geschikt voor steenmarter. Daar zijn kruipruimtes en rommelhoekjes wel aanwezig.

Effecten en ontheffing

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende zoogdieren met het beschermingsregime “andere soorten”. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Gelderland een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Van das is geen burcht of geschikt foerageergebied aangetroffen en voor deze soort zijn negatieve effecten uit te sluiten. Zolang de bomen langs de rand van het perceel behouden blijven is een negatief effect op eekhoorn eveneens uit te sluiten. Wanneer er toch bomen worden gekapt is een nadere inspectie nodig op holtes en bladnesten van eekhoorn. Verblijfplaatsen van kleine marterachtigen en steenmarter kunnen niet worden uitgesloten in de braamstruwelen langs schuur 3 en schuur 6. Nader onderzoek is daarom noodzakelijk.

Conclusie: nader onderzoek naar steenmarter en kleine marterachtigen in het braamstruweel rond schuur 3 en in schuur 6 is aan de orde. Aan de hand daarvan kan bepaald worden of een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming aan de orde is. Mits bomen behouden blijven is nader onderzoek naar eekhoorn niet noodzakelijk.

5.4 Vogels

Voorkomen en functie

Alle vogels zijn als soort beschermd in de Wet natuurbescherming. Onderscheid wordt gemaakt tussen vogels met jaarrond beschermde nesten, vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving en overige (broed)vogels.

Onder de vogels met jaarrond beschermde nesten vallen onder andere soorten die hun nesten ook buiten het broedseizoen gebruiken, soorten die elk jaar op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn en soorten die steeds van hetzelfde nest gebruik maken en niet of nauwelijks zelf een nest kunnen bouwen. Onder de vogels met jaarrond beschermde leefomgeving vallen soorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats die zij het jaar daarvoor hebben gebruikt of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek zijn diverse aanwijzingen gevonden van de aanwezigheid van kerkuil in het plangebied. Zo zijn er in de grote rundveestal (#1) en kapschuur braakballen gevonden. In deze kapschuur hangt eveneens een kerkuilkast, zijn verschillende krijtstrepen waargenomen op de muur en zijn veren van kerkuil gevonden (afbeelding 4). Ook is bekend dat in het verleden een roestplaats van kerkuil aanwezig was in de schuur aanliggend aan de woning (buiten plangebied)(waarneming vorige bewoner). Uit contact met de kerkuilenwerkgroep blijkt dat er in 2022 en 2023 sprake was van een broedgeval in schuur 6. Hier is tevens een nestkast aanwezig.

Afbeelding 4. Aanwijzingen kerkuil (kapschuur (#5)).

Ook van steenuil zijn waarnemingen bekend in de omgeving van het plangebied. Steenuil is ook een soort van agrarisch cultuurlandschap en wordt regelmatig op boerenerven aangetroffen. Huismussen hebben hun nestlocaties veelal onder dakpannen van woningen maar kunnen ook in andere openingen tot broeden komen. Diverse schuren bieden mogelijkheden voor huismus om te nestelen, bijvoorbeeld in de klimop (kleine rundveestal #4 of schuur #3) of in de overige open stallen/schuren. Gierzwaluwen nestelen met name in stedelijk gebied waar zij bij voorkeur nestelen onder dakpannen van woningen en soms in scheuren of achter houten betimmeringen onder dakranden. Op schuur 3 na, hebben de te slopen stallen en schuren golfplaten daken en zijn daardoor ongeschikt voor gierzwaluwen. Tezamen met de ligging van het plangebied buiten de bebouwde kom zijn nesten van gierzwaluwen uitgesloten.

Jaarrond beschermde functionele leefomgeving

In deze situatie zijn enkele vogelsoorten aangetroffen dan wel te verwachten waarvan de functionele leefomgeving jaarrond beschermd is. Het gaat om soorten als koolmees, spreeuw, huis- en boerenzwaluw. Van deze laatste zijn in de kleine rundveestal (#2) diverse nesten aangetroffen (afbeelding 5).

Afbeelding 5. Boerenzwaluwnesten kleine rundveestal.

Overige (broed)vogels

De overige aangetroffen vogels en vogelnesten binnen en direct rondom het plangebied vallen onder de algemene broedvogels van agrarisch gebied, struwelen en parken. Onder andere de volgende vogelsoorten kunnen gebruikmaken van het plangebied; houtduif, merel, roodborst en winterkoning. Binnen het plangebied zijn verschillende nesten aangetroffen van algemeen voorkomende broedvogels (afbeelding 6).

Afbeelding 6. Aangetroffen nesten algemene broedvogels in kleine rundveestal en kapschuur.

Effecten en ontheffing

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Van een aantal vogelsoorten zijn de nesten het hele jaar door beschermd. Ook de functionele leefomgeving is daarbij beschermd. Bij de aantasting van de nestlocatie en/of de functionele leefomgeving is een ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Van kerkuil zijn diverse sporen aangetroffen in het plangebied. Ook voor steenuil is het plangebied geschikt biotoop en er zijn in de omgeving van het plangebied waarnemingen bekend. Verblijfplaatsen van huismus zijn mogelijk aanwezig in de stallen en schuren. Nesten van gierzwaluw zijn vanwege de ligging van de bebouwing buiten de bebouwde kom en de beperkte invliegmogelijkheden uitgesloten.

Vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving

In het plangebied zijn zo'n zeven nesten van boerenzwaluw aangetroffen in de kleine rundveestal (#2).

Categorie 5 soorten, zoals boerenzwaluw, zijn goed in staat alternatieve nestplaatsen te vinden.

Compenserende maatregelen of het aanvragen van een ontheffing is om deze redenen dan ook niet aan de orde, maar gezien het op deze locatie om een aanzienlijk aantal nesten gaat is het advies vervangende nestvoorzieningen te realiseren, bijvoorbeeld in de vorm van nestkommen of een zwaluwtil. Daarnaast is ook voldoende (kleiige) modder en een insectenrijke omgeving van belang.

Overige (broed)vogels

Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, alsook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Door versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren kan in veel situaties worden voorkomen dat gehandeld wordt in strijd met deze verbodsbepaling. De periode van 1 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen¹. Werkzaamheden

¹ In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Voor de Wet natuurbescherming zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort.

Conclusie: nader onderzoek naar steenuil en huismus is aan de orde. Voor het verwijderen van de kerkuil nestkast in schuur 6 is een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk gezien deze in gebruik is als broedlocatie. Aan de hand van het nadere onderzoek naar steenuil en huismus kan bepaald worden of voor deze soorten eveneens een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming aan de orde is.

Het advies is om vervangende nestvoorzieningen te realiseren voor boerenzwaluw. Werkzaamheden dienen buiten het broedseizoen uitgevoerd te worden, tenzij aanwezige nesten buiten het broedseizoen zijn verwijderd en door een deskundige is vastgesteld dat bij de werkzaamheden geen nesten van broedende vogels worden verstoord. Er dient te allen tijde rekening gehouden te worden met (in gebruik zijnde) nesten van vogels.

5.5 Reptielen

Voorkomen en functie

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van ringslang, levendbarende hagedis en hazelworm. Deze reptielen zijn gebonden aan specifieke terreinen. Het plangebied bestaat uit een boeren erf met verharding en gebouwen. Ringslang is een watergebonden slang en voor de eiafzet afhankelijk van bijvoorbeeld ingerotte boomstobben, dichte lagen organisch materiaal of broeihopen, waaronder (paarden)mest- of composthopen. Aan de noordgrens van het plangebied loopt de Bredenoordse Beek, maar geschikte ei afzetplekken zoals ingerotte stobben of mesthopen zijn niet aanwezig in het plangebied. Hazelworm en levendbarende hagedis hebben een voorkeur voor enigszins vochtige habitats, waaronder een afwisseling van (open) bossen met een goed ontwikkelde humeuze laag en heide. Dergelijk biotoop is niet aanwezig in het plangebied. Waarnemingen in de omgeving zijn ook beperkt tot de meer bossige delen ten noordwesten van het plangebied. Van andere reptielen zijn geen verspreidingsgegevens bekend.

Effecten en ontheffing

Op basis van het aanwezige biotoop kunnen beschermde reptielen worden uitgesloten. Negatieve effecten op reptielen zijn dan ook niet aanwezig. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is voor reptielen niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor reptielen niet noodzakelijk.

5.6 Amfibieën

Voorkomen en functie

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

Een aantal soorten zoals bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander kunnen het plangebied gebruiken als landbiotoop. In de tuin, aan de voorzijde van het woonhuis, is een vijver aanwezig. Hier worden geen werkzaamheden uitgevoerd. In het plangebied zelf zijn geen waterelementen aanwezig.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Van de beschermde soorten amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt zijn waarnemingen bekend van kamsalamander in de omgeving van het plangebied. De kamsalamander komt voor in geïsoleerde, stilstaande wateren zoals poelen en vijvers met in de directe omgeving kleinschalige landschapselementen zoals houtwallen en struwelen. Dergelijke waterelementen ontbreken in en nabij het plangebied dat bestaat uit verharding en gebouwen. Van andere beschermde amfibieën zonder vrijstelling zijn geen

verspreidingsgegevens bekend en deze worden ook niet in het plangebied verwacht gezien waterelementen, een goed vergraafbare bodem en heide/bos ontbreekt.

Effecten en ontheffing

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende amfibieën met het beschermingsregime “andere soorten”. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Gelderland een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Beschermde amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt, zoals kamsalamander, kunnen op basis van de aanwezige biotoop worden uitgesloten, waardoor er geen sprake is van negatieve effecten. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is voor amfibieën niet aan de orde. Wanneer er toch werkzaamheden aan de vijver aan de voorzijde van het woonhuis (geen plangebied) worden uitgevoerd is nader onderzoek naar kamsalamander wel aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor amfibieën niet noodzakelijk. Wanneer er toch werkzaamheden aan de vijver aan de voorzijde van het woonhuis (geen plangebied) worden uitgevoerd is nader onderzoek naar kamsalamander aan de orde.

5.7 Vissen

Voorkomen en functie

Binnen het plangebied zijn geen watervoerende elementen (sloten, poelen, enzovoort) aanwezig. Derhalve ontbreekt geschikt leefgebied voor vissen en zijn deze dan ook niet aanwezig.

Effecten en ontheffing

Beschermde vissen zijn niet in het plangebied aanwezig. Er worden dan ook geen effecten op beschermde vissen verwacht. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming voor vissen is niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde vissen niet noodzakelijk.

5.8 Ongewervelden

Voorkomen en functie

Van de groep ongewervelden (dagvlinders, libellen, kevers, kreeftachtigen en weekdieren) zijn in de omgeving van het plangebied waarnemingen bekend van grote vos, grote weerschijnvlinder, kleine ijsvogelvlinder en teunisbloempijlstaart. Waardplanten van deze soorten, zoals iep, zoete kers (grote vos), boswilg (grote weerschijnvlinder), wilde kamperfoelie (kleine ijsvogelvlinder) en wilgenroosje (teunisbloempijlstaart) zijn mogelijk aanwezig in de struwelen, houtwallen en beek-/slootoever langs de randen van het plangebied. Hieraan vinden echter geen werkzaamheden plaats. Er zijn evenmin groeiplaatsen met teunisbloem binnen het plangebied waargenomen. Van andere beschermde ongewervelden zijn geen verspreidingsgegevens bekend en deze worden gezien het aanwezige habitat ook niet verwacht.

Effecten en ontheffing

Ten noorden van het plangebied zijn mogelijk waardplanten aanwezig van beschermde dag- en nachtvlinders. De werkzaamheden hebben echter geen invloed op deze waardplanten en zolang deze waardplanten behouden blijven is er geen sprake van negatieve effecten op beschermde ongewervelden. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is voor ongewervelden niet aan de orde.

Conclusie: mits struwelen, houtwallen en beek-/slootoevers rond het plangebied behouden blijven is nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde ongewervelden niet noodzakelijk.

6 Conclusie

6.1 Beschermde soorten

6.1.1 Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De ontwikkeling zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van een aantal beschermde soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt. Het betreft soorten als haas, konijn, egel en diverse algemene muizensoorten. De ingreep heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er sprake is van een tijdelijke, en plaatselijke verstoring, voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft.

6.1.2 Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Met de volgende soorten en/of soortgroepen dient rekening te worden gehouden.

Vleermuizen

Nader onderzoek naar verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen is noodzakelijk voor voormalige stal 1. Mits bomen en bosschages behouden blijven is nader onderzoek naar verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen en vliegroutes niet aan de orde.

Steenmarter en kleine marterachtigen (eekhoorn)

Nader onderzoek naar steenmarter en kleine marterachtigen in het braamstruweel rond schuur 3 en in schuur 6 is aan de orde. Aan de hand daarvan kan bepaald worden of een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming aan de orde is. Mits bomen behouden blijven is nader onderzoek naar eekhoorn niet noodzakelijk.

Amfibieën

Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor amfibieën niet noodzakelijk. Wanneer er toch werkzaamheden aan de vijver aan de voorzijde van het woonhuis (geen plangebied) worden uitgevoerd is nader onderzoek naar kamsalamander aan de orde.

Vogels met jaarrond beschermd nest

Nader onderzoek naar steenuil en huismus is aan de orde. Voor het verwijderen van de nestkast van kerkuil in schuur 6 is een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk, gezien deze in gebruik is als nestlocatie. Aan de hand van het nadere onderzoek naar steenuil en huismus kan bepaald worden of voor deze soorten eveneens een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming aan de orde is.

Het advies is om vervangende nestvoorzieningen te realiseren voor boerenwaluw, bijvoorbeeld in de te behouden gebouwen.

Algemene broedvogels

Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, als ook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. In veel situaties kan dit voorkomen

worden door verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen² uit te voeren. Werkzaamheden dienen buiten het broedseizoen uitgevoerd te worden, tenzij door een deskundige is vastgesteld dat bij de werkzaamheden geen nesten van broedende vogels worden verstoord. Er dient te allen tijde rekening gehouden te worden met (in gebruik zijnde) nesten van vogels.

6.1.3 Algemene zorgplicht

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 een omschrijving opgenomen over de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat iedereen ‘voldoende zorg’ in acht neemt voor alle in het wild levende dieren en planten, dus ook niet-beschermde soorten, en hun directe leefomgeving. Dit is een algemene verantwoordelijkheid die voor iedereen geldt. Het betekent bijvoorbeeld dat er niet onnodig dieren en planten worden gedood, wanneer redelijkerwijs een andere oplossing voor is, bijvoorbeeld de dieren te verplaatsen naar een ander gebied.

6.2 Exotenbestrijding

Tijdens het veldbezoek zijn meerdere groeiplaatsen van uitheemse duizendknoop en reuzenberenklauw aangetroffen. Vanwege het invasieve karakter van deze plant is het zorgvuldig verwijderen en afvoeren van de planten(resten) naar een gecertificeerd verwerkingsbedrijf voor start van de sloop aan de orde.

6.3 Bescherming gebieden

Niet stikstof-gerelateerde effecten:

Op iets meer dan 1 km afstand ligt het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Landgoederen Brummen. Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggende gebieden en de voorgenomen werkzaamheden is er geen sprake van mogelijk negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing op grond van de Wet natuurbescherming van niet stikstof-gerelateerde effecten wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten

Een stikstofberekening is altijd noodzakelijk om de uitstoot en depositie van stikstof, en de gevolgen daarvan op Natura 2000-gebieden te bepalen. De benodigde gegevens voor het uitvoeren van een stikstofberekening zijn momenteel nog onvolledig.

6.4 Bescherming houtopstanden

Er worden binnen het plangebied geen bomen gekapt die vallen onder een houtopstand. Een nadere toetsing van houtopstanden is daarom niet noodzakelijk.

6.5 Gelders Natuurnetwerk

Het plangebied en de directe omgeving maken geen onderdeel uit van het GNN of GO. Daarnaast wordt het bestemmingsplan niet gewijzigd en kent de provincie Gelderland geen externe werking. Een toetsing aan het GNN-beleid wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

---

² In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

6.6 Uitvoerbaarheid van de plannen

Vanuit de eisen van het natuurbeleid GNN is het plan uitvoerbaar. Ook vanuit de Wet natuurbescherming is het plan uitvoerbaar met betrekking tot de onderdelen gebiedsbescherming en houtopstanden. Wel is een stikstofberekening aan de orde. Voor het onderdeel soortenbescherming geldt dat nader onderzoek naar steenuil, huismus, steenmarter en kleine marterachtigen noodzakelijk is. Voor kerkuil is een ontheffing aan de orde. Nader onderzoek naar gebouwbewonende vleermuizen is eveneens aan de orde. Mits bomen en bosschages behouden blijven is nader onderzoek naar boombewonende vleermuizen en vliegroutes en benoemde beschermde ongewervelden niet noodzakelijk. Daarnaast dient tijdens de werkzaamheden rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels en wordt geadviseerd vervangende nestvoorzieningen te realiseren voor boerenzwaluw. In gebruik zijnde nesten van vogels zijn te allen tijde beschermd.

6.7 Geldigheid rapportage

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

Literatuurlijst

- ESRI Nederland (2023). <https://www.esri.nl/nl-nl/home>
- Ministerie van Economische Zaken (2016). Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Ministerie van Economische Zaken, versie 1.3.
- NDFF (2021). Nederlandse Databank Flora en Fauna. <https://www.ndff.nl/>
- Provincie Gelderland (2023). Locaties Brummen-Klarenbeek.
- Vision 10. (2023). Voorsterweg 62 Brummen. <https://ndp.vision10.nl/>

Soortinformatie:

- www.zoogdiervereniging.nl
- www.ravon.nl
- www.vlinderstichting.nl

Soorten:

- Bij12 (2017). Kennisdocument Kamsalamander *Triturus cristatus*. Bij12, versie 1.0, Utrecht.
- Bij12 (2017). Kennisdocument Levendbarende hagedis *Zootoca vivipara*. Bij12, versie 1.0, Utrecht.

Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving

Bescherming van soorten

Zorgplicht

De Wet natuurbescherming erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende planten- en diersoorten, of de soort nu beschermd is of niet (= zorgplicht). Deze zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wilde levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld, maar kan door toepassing van bestuursdwang wel worden gehandhaafd.

Beschermingsregimes

Op het onderdeel soortbescherming deelt de Wet natuurbescherming soorten in drie beschermingsregimes in:

1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Alle vogels cf. artikel Vogelrichtlijn

2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Soorten uit Bijlage IV Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd³.

3. Beschermingsregime “andere soorten”

Soorten die uit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

Elk van deze beschermingsregimes heeft zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden.

Verbodsbepalingen

De Wet natuurbescherming gaat uit van het ‘nee, tenzij-principe’. In de wet worden ten aanzien van de beschermde soorten een aantal verbodsbepalingen genoemd (figuur 1). De verbodsbepalingen zijn gekoppeld aan het beschermingsregime van de soort (resp. Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of de groep ‘Overige soorten’). Dat betekent dat deze verbodsbepalingen niet overtreden mogen worden, tenzij voor de soort(en):

- een vrijstelling geldt;
- er gewerkt wordt met een goedgekeurde Gedragscode (feitelijk een collectieve ontheffing);
- een ontheffing is verkregen.

---

³ De brochure ‘Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen’, versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016 impliceert dat de bescherming uit de Vogelrichtlijn prevaleert boven de bescherming van vogels uit de verdragen van Bonn en Bern

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Figuur 1. Overzicht verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming (bron: brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen', versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016).

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen (en deze toch te mogen overtreden) via een ontheffing of een vrijstelling moet aan drie criteria worden voldaan:

1. er is geen andere bevredigende oplossing voor de handeling (=alternatievenafweging);
2. de afwijking is gebaseerd op een in de wet genoemd belang (b.v. openbare veiligheid of volksgezondheid);
3. de ingreep of handeling mag geen afbreuk doen aan en/of verslechtering betekenen voor de staat van instandhouding van de soort.

Als aan (alle) drie deze vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingen mogelijk in de vorm van een provinciale verordening of een (goedgekeurde) gedragscode.

Voorgaand figuur geeft een overzicht van de verbodsbepalingen per beschermingsregime. De verbodsbepalingen voor de groep van overige, 'nationale' soorten zijn geïnspireerd op de Habitatrichtlijn en op een aantal punten versoepeld. Zo is het opzettelijk verstoren van beschermde soorten (en hun verblijfplaatsen) uit deze groep van overige soorten niet langer verboden. Wel is het nog steeds verboden om vaste verblijfplaatsen van dieren onder dit beschermingsregime opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

Voor vogels geldt dat verstoren niet verboden is als de verstoring maar niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort (*artikel 3.1, lid 4 en lid 5*). Het beschadigen van in gebruik zijnde vogelnesten tijdens het broedseizoen blijft verboden, maar het verstoren dus niet meer, tenzij er sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de specifieke soort(en). Het is aan de initiatiefnemer om zich op de hoogte te (laten) stellen, en waar nodig aan te tonen, dat de op zich verstorende activiteit geen bedreiging vormt voor de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort.

Tot slot geldt het opzettelijk doden of vangen en het verbod om vaste verblijfplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te vernielen of beschadigen, niet voor bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis in of op gebouwen of de daarbij behorende erven of roerende zaken (*artikel 3.10 lid 3*). Zie kader – Opzettelijkheid.

Kader - Opzettelijkheid

In de Wet natuurbescherming is bij meer verbodsbepalingen dan onder de Flora en faunawet het opzetvereiste toegevoegd, in lijn met de artikelen van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. In de Flora en faunawet was alleen sprake van het opzetvereiste bij verontrusting (artikel 10). Hierdoor was de Flora en faunawet strenger dan de verbodsbepalingen van de Habitatrichtlijn. Niet-opzettelijke handelingen waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden, zijn nu niet langer verboden. Daar is van belang dat het Europees Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen:

“Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant....”.

Andere bevredigende oplossing(en)

De initiatiefnemer moet aantonen en beargumenteren dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn waardoor overtreding van de verbodsbepaling(en) kan worden voorkomen, bijvoorbeeld door planaanpassing of het aanpassen van de uitvoeringsperiode. Het is aan het bevoegd gezag (doorgaans dus de provincie) om de alternatieve oplossingen te beoordelen en hierover te besluiten. De onderbouwing moet gebaseerd zijn op objectieve en controleerbare gegevens.

Belangen

Voor de soorten die beschermd zijn onder de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de in deze richtlijnen genoemde belangen. Voor de groep van overige, nationaal beschermde soorten wordt uitgegaan van de in de Habitatrichtlijn genoemde belangen, plus een aantal aanvullende belangen. In het Kader - Wettelijk Belang wordt een overzicht gegeven van deze belangen.

Staat van instandhouding van de soort

Tot slot moeten de effecten van de voorgenomen handeling(en) worden beoordeeld aan de staat van instandhouding (Svl) van de soort. Zie ook kader – Staat van instandhouding. De Svl varieert per soort en per handeling, en is niet vastgelegd in de wet. Een handeling op een zeldzame beschermde soort zal eerder leiden tot een negatief effect op de Svl dan bij een algemene soort. Belangrijk is ook de trend (aantalsontwikkeling) en de ruimtelijke verspreiding van de soort. Bij de beoordeling moet rekening worden gehouden met cumulatieve (versterkende) effecten, bijvoorbeeld door andere handelingen of ontwikkelingen in de omgeving en met reeds verleende ontheffingen voor dezelfde populaties van deze soort(en). Bij de beoordeling mogen compenserende en mitigerende (verzachtende) maatregelen worden betrokken. Het ecologische toetsingscriterium verschilt per beschermingsregime. Om te beoordelen of aan deze criteria wordt voldaan, moet inzicht worden gegeven in:

1. De Svl (van de populatie) van de soort (in zijn natuurlijke verspreidingsgebied).
2. Het effect van de handeling of ontwikkeling op de soort.

Kader - Staat van instandhouding

- **Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn:** “De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort”.
- **Beschermingsregime soort Habitatrichtlijn:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.
- **Beschermingsregime Overige soorten:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.

Voorkomen van overtreding verbodsbepalingen

In sommige situaties kunnen maatregelen worden getroffen waardoor negatieve effecten en overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming kunnen worden voorkomen. Bijvoorbeeld door de kap van bomen met broedende vogels uit te stellen tot na de broedtijd. Al kan de boom ook een nest bevatten van een vogelsoort waarbij het nest jaarrond beschermd is, waardoor overtreding niet kan worden voorkomen. Het plannen van werkzaamheden buiten de kwetsbare periode(n) van beschermde soorten is een veel toegepaste maatregel. Andere mogelijkheden om overtreding te voorkomen zijn wellicht het aanpassen van de werkvolgorde, gebruik te maken van andere apparatuur of de werkzaamheden te faseren in ruimte en tijd (zoals in het voorbeeld).

Vrijstellingen

Onder de Wet natuurbescherming is niet altijd een ontheffing nodig bij handelingen die leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen in de wet. Dit zijn bijvoorbeeld de provinciale vrijstellingen en de gedragscodes. Ook kan er sprake zijn van een vrijstelling als de handeling is opgenomen in een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of programma in het kader van een programmatische aanpak. Tot slot kan het Rijk voor handelingen en activiteiten waarvoor zij bevoegd gezag is een vrijstelling geven in de vorm van een Ministeriële Regeling. Vrijstellingen kunnen alleen gelden voor de verbodsbepalingen en de voorwaarden zoals genoemd bij de verschillende beschermingsregimes.

Provinciale verordening

Provinciale Staten kunnen vrijstelling van de verbodsbepalingen verlenen. Zo zijn met een provinciale verordening een aantal vooral algemeen voorkomende en beschermde zoogdieren als egel en rosse woelmuis vrijgesteld van de ontheffingsplicht. Door deze mogelijkheid ontstaan echter wel verschillen in de bescherming van soorten tussen de verschillende provincies.

Programmatische aanpak

De Wet natuurbescherming biedt de mogelijkheid om een programmatische aanpak toe te passen. Een dergelijk programma kan zowel door het Rijk als door provincies worden opgesteld. Onder de Flora en faunawet is reeds ervaring opgedaan onder de ‘Generieke’ of ‘Gebiedsgerichte aanpak’. Tevens is voor een aantal grootschalige ontwikkelingen en plangebieden een Generieke ontheffing verleend zoals voor de gemeente Tilburg, het Havengebied Rotterdam en Vliegveld Twente. Het biedt de mogelijkheid om door middel van een actieve leefgebiedenbenadering te streven naar een betere verbinding tussen economie en ecologie.

Beheerplan Natura 2000-gebied

Tot slot zijn handelingen die onderdeel uitmaken van een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of een programmatische aanpak (zoals stikstof) vrijgesteld, mits de handelingen zijn getoetst aan de criteria voor afwijking van de soortenbeschermingsregimes.

Kader - Wettelijk Belang

Voor vogels beschermd onder de Vogelrichtlijn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora en fauna;
- voor onderzoek en onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt;
- om het vangen, onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor soorten beschermd onder de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen eigendom;
- in het belang van volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen, onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor andere 'nationaal' beschermde soorten kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- de belangen die gelden voor soorten van de Habitatrichtlijn zoals hierboven genoemd;
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade en overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omliggende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
- in het algemeen belang van de betreffende soort.

Eelerwoude

Op weg naar 100% natuurinclusief ►

www.eelerwoude.nl